

Suositus puheterapiasta varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa

Puheterapia on osa kansalaisille yhdenvertaisesti tarjottavaa terveydenhuollon palvelua. Lainsäädännössä siitä säädetään esimerkiksi Terveystieteiden tutkimuskeskuksissa (§ 29). Tällä hetkellä vastuu palveluiden tuottamisesta ja järjestämisestä on yleensä asuinkunnalla. Kunnan lisäksi vastuu kuntoutukseen järjestämisestä voi olla esimerkiksi Kelalla. Tästä säädetään Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetussa laissa (§ 9).

Kuntoutus on vaikuttavinta silloin, kun sitä tuotetaan arkiympäristössä tiiviissä yhteistyössä lapsen perheen ja muiden lapsen lähiyhteisöjen kanssa. Tämän takia kuntoutus suositellaan useimmiten toteutettavaksi joko kotikäynteinä tai muussa lapsen arkiympäristössä (varhaiskasvatus, koulu, opiskelu- tai työpaikka).

Kuntoutukselle erityissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa asetetut tavoitteet ja niiden perusteella valitut menetelmät voivat edellyttää erillistä tilaa koko kuntoutuksen ajaksi tai osaksi sitä. Toisissa tapauksissa paras kuntoutuksen toteuttamispaikka voi olla koululuokka tai varhaiskasvatuksen ryhmä. Nämä tarpeet vaihtelevat yksilöllisesti ja sama asiakas saattaa hyötyä erilaisista toteutustavoista sekä niiden yhdistelmästä kuntoutuksen edetessä.

Yllä kuvatun kuntoutuksen toteuttamistavan hyöty on säännöllisesti toteutuva yhteistyö puheterapeutin ja lapsen lähi-ihmisten välillä. Havaintojen vertaaminen ja arjen suunnittelu on tällöin mahdollista viikottain luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa. Kun asiakkaan lähi-ihmiset toimivat aktiivisesti ja säännöllisesti asiakkaan parhaaksi, kuntoutus, varhaiskasvatus ja opetustoimi voivat yhdessä vaikuttaa yksilön kehitykseen ja tulevaisuuteen erittäin paljon.

Vaikeudet sopia kuntoutuksen ajoista ovat harmillisen yleisiä kaikkialla Suomessa. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on ottanut vuonna 2018 kantaa tapaukseen, jossa varhaiskasvatuksessa haluttiin rajata kuntoutuksen toteuttamista tietyntyyppisellä kellonaikana (EOAK/4536/2018). Apulaisoikeusasiamiehen mukaan tällaiset rajaukset ovat ongelmallisia, sillä niillä ohjataan ohittamaan kunkin lapsen yksilöllisen edun huomioon ottaminen, minkä tulee päätöksen mukaan olla aina tehtyjen päätösten takana. Yksilökohtaisten joustojen tulee aina olla mahdollisia, jos lapsen etu sitä edellyttää.

Puheterapeuttiliiton kyselyn mukaan tällä hetkellä liian moni asiakas joutuu odottamaan tarvitsemaansa kuntoutusta, jos alueen toimipaikkojen rajaukset ovat tiukkoja tai niistä neuvottelu on hankalaa. Tämä ei missään tapauksessa voi olla lapsen edun mukaista.

Puheterapeuttiliitto edellyttää puheterapeuteilta, toimintayksiköiltä ja vanhemmilta aitoa yhteistyötä, jotta neuvottelu ja aikojen sovittaminen on aina mahdollista.

11.12.2020

Suomen Puheterapeuttiliitto ry

Hallitus

Heta Piirto, toiminnanjohtaja